

Morse-Bott függvények az unitér csoporton

Beke Márton

Témavezető: Terpai Tamás

ELTE Matematika Intézet egyéni kutatómunka minikonferencia
2022. május 20.

- $\det(xI - A) = \sum \lambda_i(A)x^{n-i}$, ahol $A \in M_n(\mathbb{C})$
- $\lambda_1 = \pm \text{Tr}$
- λ_i az $i \times i$ -es főminordeterminánsok összege

λ_1 Morse-elméleti viselkedése ismert, az előző dolgozatban körüljártuk, idén $\lambda_2|_{U(n)}$ -et vizsgáltuk.

- Diagonálisakat keressük, perturbációból látszik hogy akkor lesz kritikus, ha minden sajátérték aránya a többiek összegéhez valós.
- $(1, \dots, 1, -1, \dots, -1)$ és $(i, \dots, i, -1, \dots, -i)$ -k kritikusak és a teljes konjugált orbitjuk, két diagonális konjugált ha ugyanannyi 1 vagy i -t tartalmaznak.
- Kritikus továbbá **mindenki**, ahol $\lambda_2(A) = 0$

- Kritikus sokaság nemelfajult ha a normálnyalábjára megszorítva a második derivált bilineáris forma nemelfajult.
- Szimbolikusan meghatároztuk alacsony dimenzióban
- $A \mapsto -A$ -nál a függvényérték nem változik
- $A \mapsto iA$ -nál előjelet vált, ezért csak a $k(1) \oplus l(-1)$ alakú kritikus pontokat nézzük, ahol $k \geq l$.

sajátértékek	(1, 1, 1)	(1, 1, -1)
(dim nullaltér, dim negatív altér)	(0, 9)	(4, 1)

- A kritikus sokaságok az egyes diagonális mátrixok konjugált orbitjai
- Előállnak $\frac{U(n)}{U(k) \times U(n-k)}$ alakban, komplex Grammannok, a dimenzió $2k(n-k)$
- $U(3)$ -on tehát nincs elfajulás, a várt dimenziókat kapjuk a nullalterekre

sajátértékek	$(1, 1, 1, 1)$	$(1, 1, 1, -1)$	$(1, 1, -1, -1)$
(dim nullaltér, dim negatív altér)	$(0, 16)$	$(14, 1)$	$(8, 1)$

- Elfajulás pont a 0 függvényértéknél
- A négy kritikus 4, 2 komplex Grassmann nem fedi le a teljes szinthalmazt
- 5 dimenzióban ismét szépen viselkedik minden, valószínűleg páratlan dimenzióban is emiatt

Frances Kirwan and Geoffrey Penington. Morse theory without non-degeneracy. 2021.

- Ha véges sok összefüggő komponensből áll $Crit(f)$ akkor definiálnak egy homológiaelméletet

Definíció

Morse környezetrendszer egy kritikus komponens körül egy leszálló nyílt környezetrendszer. Minden tagjának lezártja egy sarkos sokaság, a sarok a kritikus szinthalmazban van, az perem két részre bomlik, egyikén befelé, másikon kifelé mutat ∇f .

Tétel

Minden kompakt sokaságon értelmezett f függvényre, melynek véges sok kritikus komponense van létezik minden kritikus komponenshez az előbbieken tárgyalt környezetrendszer. Továbbá a $H_*(U_n(C), \partial_- U_n(C); \mathbb{F})$ homológiacsoportok függetlenek n -től, a metrikától és a környezetrendszer választásától.

- MATLABban szimbolikusan számoltuk az indexeket
- A BCH formulát elkerülendő polarizációs azonosságot alkalmaztunk

Köszönöm a figyelmet!